

A decorative graphic on the left side of the page. It consists of a large blue triangle pointing right, followed by a series of overlapping triangles in shades of grey, green, and blue, creating a sense of movement and depth.

Granskning av kommunens näringslivsarbete

Rapport

Piteå kommun

2026-02-23

Antal sidor: 19

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2	Sammanfattning	3
3	Bakgrund	4
4	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
4.1	<i>Avgränsning och ansvarig styrelse</i>	5
5	Revisionskriterier	5
6	Metod	6
7	Resultat av granskningen	7
7.1	<i>Styrande dokument och organisation</i>	7
7.1.1	Bedömning	11
7.2	<i>Mål, uppdrag och strategi</i>	12
7.2.1	Bedömning	16
7.3	<i>Arbete med rekommendationer från tidigare granskning</i>	17
7.3.1	Bedömning	18
8	Samlad bedömning och rekommendationer	19

2 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Piteå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens näringslivsarbete.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsarbetet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte bedriver en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsarbetet.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen har visat att kommunstyrelsen ännu inte har antagit ett nytt näringslivsprogram, trots att det tidigare programmet upphörde att gälla 2024. Vidare bedömer vi att ansvarsfördelningen mellan förvaltningar, bolag och andra intressenter är otydlig.

Granskningen visar också att de rekommendationer som lämnades vid den tidigare granskningen 2020 inte har genomförts.

Vi noterar dock att kommunstyrelsen har identifierat och hanterat risker kopplade till näringslivsarbetet och att kommunen genomför en omorganisation med syfte att tydliggöra ansvar, mandat och processer inom näringslivsområdet

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja 	
Revisionsfråga	Bedömning
Finns fastställda tydliga mål och strategier för näringslivsarbetet? - Bedrivs näringslivsarbetet i enlighet med mål och beslut? - Har kommunstyrelsen beslutat om uppföljning av resultatet av näringslivsarbetet?	Nej
Är ansvarsfördelningen tydlig mellan förvaltning och bolag?	Nej
Är samordningen mellan kommunens olika aktörer inom näringslivsområdet ändamålsenlig?	Nej
Har kommunstyrelsen identifierat och hanterat risker kopplade till näringslivsarbetet?	Endast delvis
Har de rekommendationer som lämnades vid granskningen 2020 genomförts?	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra den övergripande strategin för näringslivsarbetet inklusive tydliga mål och uppföljning.
- Säkerställa att ett nytt Näringslivsprogram antas.
- Fastställa tydlig och dokumenterad ansvarsfördelning för näringslivsarbetet, inklusive definierade roller, mandat och processer.
- Säkerställa att uppföljning av näringslivsarbetet genomförs årligen.

3 BAKGRUND

Av Piteå kommuns hemsida framgår att Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande. Ambitionen är att bidra till en positiv utveckling för alla företag i Piteå kommun oavsett storlek, geografi, bransch eller företagsform. Piteå kommuns vision är att Piteå ska vara *Sveriges bästa plats att bo på*. Här spelar näringslivet en viktig roll.

Kommunens arbete för att främja näringslivets utveckling är en del av det lokala utvecklingsansvaret. Genom att underlätta företagsetableringar och stötta befintliga verksamheter kan kommunen bidra till ökad sysselsättning, ett stabilt skatteunderlag och en motståndskraftig arbetsmarknad. Avsaknad av ett aktivt och samordnat näringslivsarbete kan medföra negativa konsekvenser i form av minskad etableringsvilja, svagare tillväxt och ökad sårbarhet vid konjunkturförändringar. På längre sikt kan detta påverka kommunens ekonomi och förmåga att upprätthålla välfärdstjänster. Mot denna bakgrund är det väsentligt att kommunens näringslivsarbete bedrivs med tydliga mål, god intern samordning och god anpassningsförmåga.

Piteå kommuns placerar sig på plats 273 av 292 i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet. Rankingen bygger till största delen på en enkätundersökning bland lokala företagare, kompletterad med statistik. Den mäter bland annat upplevd attityd från kommunens politiker och tjänstepersoner, service, tillgång till kompetens, och konkurrens från offentlig sektor.

De förtroendevalda revisorerna har bedömt att det kan finnas risk att brister i näringslivsarbetet kan leda till minskat skatteunderlag och förmåga att upprätthålla välfärdstjänster. Vidare har revisorerna granskat kommunens näringslivsarbete 2020 och kunde då konstatera att kommunstyrelsen endast till viss del bedrev en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsarbetet. Mot bakgrund av detta kommer denna

granskning även avse en uppföljning av tidigare rekommendationer lämnade till kommunstyrelsen 2021. Den tidigare granskningen rekommenderade kommunstyrelsen att:

- Utveckla den kommunala strategin för näringslivsarbetet, tydliggöra styrningen, ta fram handlingsplaner etc.
- Tydliggöra ansvar och roller
- Tar ett större/tydligare ansvar i näringslivsfrågor
- I *Näringslivsprogrammet* tydliggöra:
 - Vilka mått/aktiviteter som gäller för samtliga nyckeltal
 - Vilka insatser eller dyl. som avser göra för att uppnå det fastställda målet
 - Vilken roll de kommunala bolagen har i programmet
- Uttala/specificera mål för näringslivsavdelningen

4 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsarbetet.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns fastställda tydliga mål och strategier för näringslivsarbetet?
 - i. Bedrivs näringslivsarbetet i enlighet med mål och beslut?
 - ii. Har kommunstyrelsen beslutat om uppföljning av resultatet av näringslivsarbetet?
- Är ansvarsfördelningen tydlig mellan förvaltning och bolag?
- Är samordningen mellan kommunens olika aktörer inom näringslivsområdet ändamålsenlig?
- Har kommunstyrelsen identifierat *och hanterat* risker kopplade till näringslivsarbetet?
- Har de rekommendationer som lämnades vid granskningen 2020 genomförts?

4.1 AVGRÄNSNING OCH ANSVARIG STYRELSE

Granskningen har avgränsats till verksamhetsår 2025 och avser kommunstyrelsen samt PIKAB (Piteå kommunföretag AB) och Piteå Science Park.

5 REVISIONSKRITERIER

1. Styrning och måluppfyllelse: Kommunens näringslivsarbete ska bedrivas i enlighet med politiskt antagna mål och strategier.

- 6 kap. 1 § KL – Nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt fullmäktiges mål och riktlinjer.
- 6 kap. 6 § KL – Kommunstyrelsen ska samordna, företräda och följa upp kommunens arbete
- 11 kap. 1 § KL – Kommunen ska ha god ekonomisk hushållning.
- 2. Intern samordning och ansvarsfördelning: Det ska finnas en ändamålsenlig organisering och ansvarsfördelning mellan förvaltningar och bolag.
 - 6 kap. 7 § KL – Styrelsen ansvarar för att samordna planering och uppföljning.
 - 10 kap. 3 § KL – Kommunen ska ha kontroll över verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.
- 3. Systematisk uppföljning och återkoppling: Kommunen ska följa upp verksamheten och återkoppla resultat till ansvariga organ.
 - 6 kap. 8 § KL – Nämnderna ska se till att verksamheten följs upp och utvärderas.
 - 12 kap. 1 § KL – Revisorerna ska granska verksamhetens ändamålsenlighet och intern kontroll.
- 4. Riskhantering och kontroll: Kommunen ska identifiera och hantera risker, särskilt i bolagsverksamhet.
 - 6 kap. 9 § KL – Nämnderna ska ha en tillräcklig intern kontroll.
 - 11 kap. 1 § KL – God ekonomisk hushållning inkluderar riskmedvetenhet.
- 5. Rättssäkerhet och likabehandling: Näringslivsinsatser ska ske i enlighet med principer om objektivitet och likabehandling.
 - 2 kap. 1 § KL – Kommunen får endast hantera angelägenheter med lokal anknytning.
 - 2 kap. 3 § KL – Kommunen ska behandla medlemmarna lika, om det inte finns sakliga skäl för annat.
 - 2 kap. 8 § KL – Individuellt riktat stöd till enskilda näringsidkare får endast ges om det finns synnerliga skäl.
- 6. Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

6 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av strategisk plan, verksamhetsplan för näringslivsavdelningen, näringslivsprogrammet, reglemente, delegationsordning, internkontrollplan, ägardirektiv, bolagsordning, delårsrapport, resultat av externa undersökningar så som SYNA och Insikt,
- Intervjuer har genomförts med förtroendevalda, berörda funktioner på Piteå kommun, PIKAB samt Piteå Science Park.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av representanter från kommunen.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 STYRANDE DOKUMENT OCH ORGANISATION

Reglemente

Enligt reglemente för styrelse och nämnder reglerar dokumentet kommunen egna nämnder¹. Av reglementet framgår det att kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter inklusive de kommunala bolagen, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med framtagandet av styrdokument för kommunen.

Enligt §3 ansvarar styrelsen också för de kommunövergripande uppgifterna att "ansvara för samhällsbyggnadsarbete, samhällsplanering och landsbygdsutveckling av strategisk natur", "leda arbetet med att allmänt främja näringslivet och tillväxt i kommunen" samt "leda arbetet med att stärka kommunens varumärke och attraktivitet".²

Delegationsbestämmelser för kommunstyrelsen av vikt för granskningen

Av delegationsbestämmelser för kommunstyrelsen³ framgår det endast två punkter med koppling till näringslivsfrågor. Det framgår att revidering av årsplan för Planreserven upp till 300 tkr är delegerat till avdelningschef för näringslivsavdelningen. Vidare framgår det även att beslut om medel avsatta för oförutsedda kostnader för i Planreserven är delegerat till avdelningschefen för näringslivsavdelningen.

Internkontrollplan

Av internkontrollplanen för 2025 framgår att kommunen har identifierat en allvarlig risk kopplad till näringslivsarbetet: *att medel inte finns tillgängliga i den tillväxtpolitiska reserven för viktig näringslivsutveckling*. I riskanalysen beskrivs hur risken hanterats och vilket utfall kontrollmomenten haft. Kommunen har tillämpat särskild noggrannhet vid bedömning av

¹ Först antagen i Kommunfullmäktige 2018-12-17 § 275, reviderad senast 2025-10-27 § 255 Dnr: 25KS359

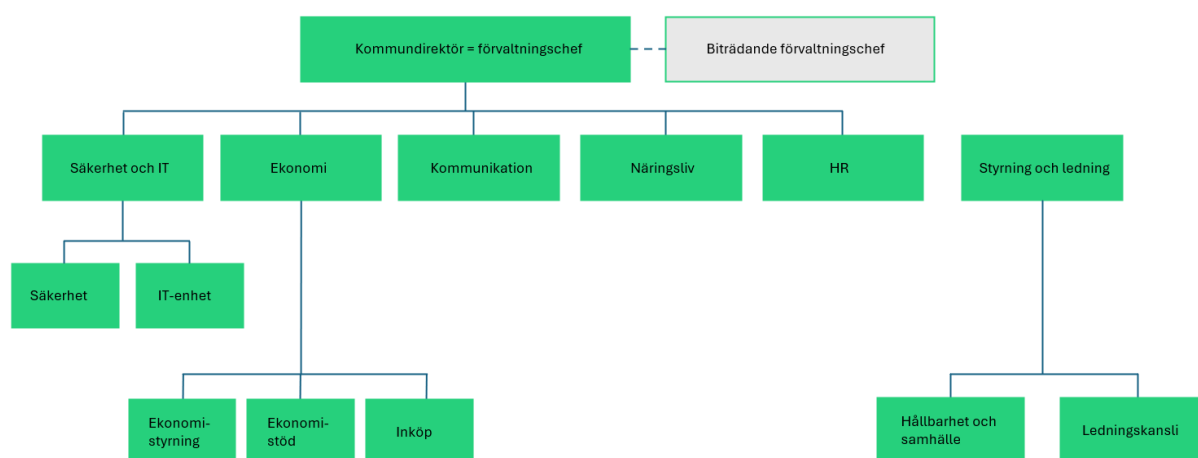
² Reglemente för styrelsen och nämnder, antagen 2025-10-27 §3 Dnr: 25KS359

³ Delegationsbestämmelser för Kommunstyrelsen, senast antagen 2024-06-10 § 159. Dnr: 24KS249

ansökningar och vid varje förslag till bifallsbeslut kontrollerat hur stor del av den tillväxtpolitiska reserven som redan är in-tecknad samt vilka medel som återstår att fördela. Vidare framgår att större projektägare, såsom Piteå Science Park, har lämnat en samlad redovisning av de projekt som sannolikt kommer att generera ansökningar under året. Detta har syftat till att skapa en bättre överblick över det förväntade behovet av medel. Kommunen har även hållit löpande kontakt med projektägare som regionala bolag för att få framförhållning kring eventuella ansökningar om medfinansiering. Risker kvarstår. En halvårsavstämning av kvarvarande medel har genomförts som del av kontrollmomentet.

Organisation

Av underlag som granskningen tagit del av framgår att Kommunledningens förvaltning hade följande organisation under 2025:

Figur 1: Organisationsskiss kommunledningens förvaltning 2025. Källa: Kommunikation med Piteå kommun 2026-01-14. Figur framtagen av rapportförfattare.

I Piteå kommun har näringslivsarbetet under 2025 varit organiserat under Näringslivsavdelningen, som tillhör kommunledningsförvaltningen. Av intervjuerna framkommer även att det under 2025 skett byte av kommundirektör samt att en tillförordnad kommundirektör tjänstgjort under en period.

I delårsrapporten 2025⁴ framgår det att organisationen för näringslivsfrågor ännu inte var fastställd samt att detta har påverkat utvecklingsarbetet. Vidare framgår det i rapporten att ansvaret varit splittrat mellan avdelningar, förvaltningar och bolag – något som också återberättas i intervjuer – vilket skapat otydlighet.

Av flera intervjuer framgår det en otydlig uppdelning av var inom kommunen som näringslivsfrågor, eller frågor med koppling till näringslivet, hanteras och var mandatet för beslut finns.

⁴ Piteå kommun Delårsrapport augusti 2025 25KS455. Godkänd av Kommunfullmäktige 2025-10-27 §252.

Näringslivsavdelningen

Näringslivsavdelningen ska, enligt kommunens hemsida, erbjuda kvalificerad och kostnadsfri service till företag som vill etablera sig och växa i Piteå samt erbjuda ett bra stöd till befintliga och nya företag som bidrar till ett livskraftigt näringsliv i Piteå. Vidare ska Näringslivsavdelningen fungera som lots in till kommunhuset och en länk till näringsliv och myndigheter, erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter.⁵ Företagslotsen fungerar som ingång till näringslivsavdelningen och finns tillgänglig alla helgfria vardagar mellan kl 08.00 och 16.00.

Under 2025 har 9 personer arbetat på näringslivsavdelningen med olika uppdrag och roller kopplat till näringslivsarbetet. Av skriftlig information till granskningen framgår att dessa arbetat heltid eller i projektform med bland annat strategiskt arbete, företagskontakter och service, besök och stöd vid expansion, etablering och omställning samt utvecklingsprojekt och samverkan mellan kommuner, region, universitet, myndigheter och branschorganisationer. Även samordning av etableringsprocesser med kommunala förvaltningar och bolag samt deltagande i investerings- och lokaliseringsdialoger har ingått i arbetsuppgifterna. Vidare har de deltagit i framtagandet av tjänsteskrivelser och beslutsunderlag samt uppföljning och analyser av insatser och mål samt utvärderingar av externa projekt och insatser mot befintligt näringsliv.

För granskningen har efterfrågats uppdragsbeskrivningar eller andra dokument som visar vad näringslivsavdelningen ska uppnå med sitt arbete samt resultat av utvärderingar som gjorts. Av skriftligt svar till granskningen framgår att inget sådant material finns.

Det framgår också av dokumentation och intervjuer att tjänsten som avdelningschef för näringslivsavdelningen har varit vakant under delar av 2025. Vidare framgår det att näringslivsavdelningen, liksom andra avdelningar inom kommunledningsförvaltningen, under 2025 har genomgått en omorganisation som fortfarande pågår. Vid tidpunkten för genomförandet av granskningen hade tjänsten som näringslivschef ännu inte tillsatts. Av intervjuer framgår att rekryteringsprocessen pågår.

Näringslivsarbete i andra delar av kommunen

Kommunikationsavdelningen ansvarar för den del av näringslivsarbetet som rör platsvarumärket Piteå med syfte att attrahera företag, invånare, besökare och arbetskraft. Avdelningen arbetar primärt med tre varumärken: Piteå kommun, platsen Piteå och Visit Piteå, näringslivets attraktivitet är en central del i alla dessa tre. Fokus är att sätta Piteå på kartan genom att visa att det är en bra plats att leva och verka på.

Av intervjuer framgår att kommunikationsavdelningen bedriver riktad kommunikation mot näringslivet genom drift och utveckling av webbsidan Piteå Business och aktiviteter så som Piteå Business Tour och Business talks. Det finns också en kommunikationsstrategi kopplat

⁵ <https://www.pitea.se/invanare/Kommunpolitik/Forvaltning/kommunledningsforvaltningen/naringslivsavdelningen/> Besökt 2026-02-03 kl 13.30

till avdelningen som har i ansvar att stötta det befintliga näringslivet och fungera som en kontaktväg mellan näringslivet och kommunen.

Samhällsbyggnad ansvarar för den del av näringslivsarbetet som rör utveckling och tillväxt. Samhällsbyggnadsförvaltningen i Piteå kommun samlar verksamheter från flera nämnder för att underlätta hanteringen av större och mer komplexa frågor. Förvaltningen utgår från social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Inom samhällsplanering och kompetensförsörjning samlas flera funktioner för att skapa en mer sammanhållen helhet. Enligt kommunen bidrar denna samverkan till att förenkla handläggningen av ärenden och ge medborgare en tydligare ingång i frågor som rör samhällsbyggnad.

Kommunen har också ett Etableringsteam som består av kommunalråden, näringslivsutvecklare, planeringsansvarig, markhandläggare, representanter från de kommunala energi-, vatten- och logistikbolagen med flera. Etableringsteamet leds av kommunens näringslivsutvecklare och teamets huvudsakliga uppdrag är att snabbt besvara frågor, förmedla nödvändiga kontakter och tillhandahålla aktuell information för att effektivisera etableringsprocessen.⁶

Kommunala bolag

Piteå Kommunföretag AB

Inom Piteå kommun organiseras de flesta kommunala bolagen i ett av kommunen helägt holdningbolag, Piteå Kommunföretag AB (PIKAB) som utgör moderbolag i koncernen Piteå Kommunföretag AB. Moderbolaget har totalt sex (6) helägda dotterbolag:

- AB PiteBo
- AB PiteEnergi
- PORT of PITEÅ
- Piteå Näringsfastigheter AB
- Piteå Renhållning & Vatten
- Piteå Science Park AB

Därtill har även bolaget delägarskap i Nolia AB. Av PIKABs ägardirektiv framgår att bolaget, tillsammans med övriga delar av kommunkoncernen, är en viktig aktör inom samhällsbyggnad och näringsliv. Bolaget ska samverka med övriga delar av kommunkoncernen och genom egna insatser aktivt bidra till att utveckla Piteå kommun och dess näringsliv.⁷

Piteå Science Park

Piteå Science Park är ett helägt kommunalt bolag inom koncernen PIKAB och en del av Piteå kommuns verksamhet. Av bolagsordningen framgår att bolaget ska främja näringslivsutveckling samt bedriva affärsstödjande verksamhet och utvecklingsprogram för

⁶ <https://www.pitea.se/Naringsliv/etablera-och-investera/kontakta-oss/> Besökt 2026-02-03 kl 14.09

⁷ Ägardirektiv för Piteå kommunföretag AB, 2024-03-18 §64 Dnr: 24KS153

företag inom gröna näringar, cleantech samt kulturella och kreativa branscher. Därtill ska bolaget bedriva konserthusverksamhet och kulturfrämjande verksamhet. Bolaget ska göra detta genom att skapa goda förutsättningar för utveckling av innovativa projekt och företag i Piteå kommun⁸.

Av intervjuer framgår att Piteå Science Parks ansvar i näringslivsfrågor är avgränsat till specifika områden och branscher som anges i ägardirektivet så som cleantech, skogsnäringen, komposit, kulturella och kreativa branscher och inkubatorverksamheten och alltså inte direkt utgår från kommunens näringslivsprogram. Arbetet är till största del projektfinansierat genom bland annat EU-medel vilket beskrivs få till följd att de arbetar mot kortsiktiga mål och har en begränsad möjlighet att ta långsiktigt ansvar för näringslivsarbetet. Bolaget beskriver att det finns medarbetare inom kommunen med stort engagemang och god kunskap om näringslivet i Piteå kommun, men att behovet av en tydligare struktur och ansvarsfördelning kvarstår.

Näringslivsrådet

I Piteå kommun finns ett näringslivsråd som arbetar för att skapa förutsättningar för en positiv näringslivsutveckling i kommunen. Näringslivsrådets syfte är att verka för ett gott näringslivsklimat i kommunen, driva frågor där samverkan är av betydelse för att vara en attraktiv ort för näringslivet och skapa bra samarbeten mellan olika branscher för att stärka Piteå näringsliv. Näringslivsrådet ska enligt reglementet för samverkan⁹ vara ett forum för informationsutbyte och spridning, rådet ska lyfta fram gemensamma frågor/teman som kan leda till olika aktiviteter för Piteå kommun och företagen. Därtill ska rådet även samverka och samagera gentemot de gemensamma målen i Näringslivsprogrammet.

Rådet består av representanter från politiken, Piteå kommun och från åtta (8) branschråd. Av intervjuer med Kommunstyrelsen ordförande och vice ordförande framgår att det pågår förändring inom näringslivsrådet för att uppnå ett mer tematiskt arbetande råd. Tidigare har näringslivsrådet, enligt intervjuer, fungerat mer som ett forum för informationsbyte mellan representanterna. Av intervjuer framgår att näringslivsrådet inte besitter mandat för beslut.

7.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **inte** finns tydlig ansvarsfördelning mellan förvaltning och bolag. Vidare bedömer vi att samordningen mellan kommunens olika aktörer inte är ändamålsenlig. Vi bedömer att det **endast delvis** finns identifierade och hanterade risker kopplat till näringslivsarbetet.

Bedömningen bygger på att det framgår av dokumentation och intervjuer att ansvaret för näringslivsarbetet varit splittrat mellan förvaltningen, avdelningar och bolagen samt att detta inneburit otydlighet i arbete och mandat. Vidare framgår det ingen tydlig fördelning i

⁸ Bolagsordning för Piteå Science Park AB, 2024-03-18 §71 Dnr: 24KS160

⁹ Reglemente för samverkansråd, antagen 2020-03-18 §58, senast reviderad 2025-10-27 §256 Dnr: 25KS523

bolagens ägardirektiv, eller näringslivsprogrammet. Kommunstyrelsen har identifierat risker kopplat till näringslivsarbetet. Vi har noterat att dessa risker endast är ett fåtal och att det i brist på tydlig ansvarsfördelning kan finnas fler risker som ej identifierats. Vi ser positivt på att kommunen just nu omorganiserar sitt näringslivsarbete för att förtydliga roller och ansvar.

7.2 MÅL, UPPDRAG OCH STRATEGI

Mål och uppdrag – näringslivsavdelningen verksamhetsplan 2024–2025

I näringslivsavdelningens verksamhetsplanering¹⁰ beskrivs de övergripande kommunala målen enligt nedan. Målen beskrivs gälla för kommunala förvaltningar och de kommunala bolagen inom PIKAB koncernen:

- Piteå – 46 000 invånare 2030
- Piteå – 50 000 invånare 2050
- Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande

Därtill framgår det av verksamhetsplanen att den starka lokala och regionala tillväxten ställer krav på en bred samhällsutveckling och att näringslivsutvecklade insatser därav måste ses till i relation till detta. Verksamhetsplanen utlyser ett fokus på ”nya faktorer” som kan bedömas hindra tillväxten av företag, exempel på detta kan vara tillgång till mark, kompetens och samhällskritiska funktioner. Dessa faktorer bedöms, enligt kommunen, påverka möjlighet att öka måluppfyllelsen och anses behövs adresseras för att kommunen ska vara framgångsrika i att nå de kommunalövergripande målen.

Enligt Näringslivsavdelningens Verksamhetsplan 2024–2025 har avdelningen som mål att ”Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande och vara den ledande kommunen i länet för företag och företagare.” De arbete som utförs av näringslivsavdelningen ska bidra till att öka de befintliga företagens konkurrenskraft genom att skapa goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag och företagsidéer inom kommunen. Utgångspunkten för avdelningen framgår vara de mål och insatsområden som lyfts i Näringslivsprogrammet. Därtill framgår det att avdelningens verksamhet ska, enligt verksamhetsplanen, bidra till att skapa cirka 1 700 nya jobb.

Enligt verksamhetsplanen ska uppföljning genomföras av de områden och nyckeltal som pekas ut av Näringslivsprogrammet. Utifrån den uppföljning som görs hanteras respektive område med en plan för åtgärder. Det framgår även att det löpande och årligen ska genomföras uppföljningar kring sponsring och projekt till kommunstyrelsen.

Näringslivsprogram – En överenskommelse mellan Piteå kommun och Näringslivet i Piteå för ett gott näringslivsklimat

¹⁰ Piteå kommun, Verksamhetsplan 2024–2025 Näringslivsavdelningen, datum 240221

Piteå kommuns Näringslivsprogram antogs i juni 2020¹¹. Dokumentet beskriver en överenskommelse mellan näringslivets olika branschföreträdare, föreningen Föreningarna, näringslivsavdelningen samt den politiska ledningen samt den politiska ledningen. Enligt dokumentet ska dess innehåll vara styrande för kommunen i dess planering av framtida utvecklingsinsatser och en vägledning för kommunens näringsliv. Enligt kommunens hemsida var näringslivsrådet delaktigt i framtagandet av programmet.¹²

Syftet med programmet är att bidra till en positiv utveckling för företagen i Piteå kommun, oavsett deras storlek, geografi, bransch eller företagsform. Programmets arbete skall fokusera på befintliga företag, nya företag samt nya etableringar.

Programmets gemensamma mål är att kommunen ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande samt vara den ledande kommunen i länet för företag och företagare. Näringslivsprogrammet gällde till och med 31 december 2024. Av intervjuer med tjänstemän på kommunen framgår att det just nu pågår framtagande av ett nytt näringslivsprogram som ska tas upp till Kommunfullmäktige under våren 2026.

I enlighet med näringslivsprogrammet ska måluppfyllelsen bedömas genom att årligen följa utvecklingen av följande nyckeltal:

- Företagsklimat – Piteå kommun ska vara bästa kommunen i Norrbotten enligt Svenskt näringslivs ranking med långsiktigt mål att vara i absoluta Sverigetoppen
- Bästa tillväxt – Piteå kommun ska behålla sin placering som kommunen med bäst tillväxt i länet enligt Syna undersökningen.
- Entreprenörskap – Tröskeln till företagande i kommunen ska vara låg. Det ska finnas en hög andel UF-utbildade lärare och entreprenörsinriktade insatser. Därtill ska utvecklingen av nystartade företag följas.
- Bemötande och service – Kommunen ska utveckla och förbättra sitt bemötande så de är i linje med det som är "sverigebäst" enligt SKRs undersökning Insikt.
- Mångfacetterat näringsliv – Utvecklingen av näringslivets bredd och spets ska följas genom analyser av exempelvis branschsammanställning, sysselsättningsförändringar och framväxten av nya typer av näringar och företag.
- Nyföretagande – Nyregistrerade företag i kommunen / 1000 invånare.

Programmet anger att uppföljning ska genomföras genom dialoger och forum inom ramen för kommunens näringslivsråd. Näringslivsrådet ska årligen följa upp de olika delarna av näringslivsprogrammet där kommunens näringslivsavdelning beskrivs som en central samordnande funktion i uppföljningsarbetet. Programmet ska även följas upp med stöd av befintliga undersökningar och rapporter, såsom Svenskt Näringslivs undersökning, Syna-undersökningen och SKR:s undersökning om bemötande och service. Dessa ska tillsammans

¹¹ Näringslivsprogram - En överenskommelse mellan Piteå kommun och Näringslivet i Piteå för ett gott näringslivsklimat, Beslutad i kommunfullmäktige 2020-06-22 §125 Dnr: 19KS590

¹² [Näringslivsråd - Piteås näringsliv](#) hämtat 2026-01-13

bidra till en samlad bild som redovisas i näringslivsavdelningens årliga rapport. Azets har efterfrågat men inte fått ta del av någon uppföljningsrapport kopplad till näringslivsarbetet.

Svenskt Närings årliga rankning av det lokala företagsklimatet är en nationell jämförelse av alla Sveriges 290 kommuner. Rankningen baseras främst på företagares eget omdöme om hur det är att driva företag i kommunen. Vidare används rankningen ofta som ett mått på hur väl kommunerna lyckas skapa goda villkor för företagande. Resultat av Svenskt näringslivs rankning 2020 – 2025 visas nedan. Där framgår Piteå kommuns placering samt bästa kommunen i Norrbotten. Enligt näringslivsprogrammet ska måluppfyllelsen delvis bedömas på Svenskt Näringslivs rankning där kommunen ska vara bästa kommunen i länet och långsiktigt vara i Sverigetoppen. Av rankningsresultatet framgår det att sedan införandet av näringslivsprogrammet inte uppnått målet om att vara bästa kommunen i Norrbotten enligt Svenskt näringslivs rankning.

År	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Piteå kommuns rankning	226	247	276	280	273	275
Bäst rankad i Norrbotten	Älvsbyn (85)	Boden (68)	Boden (44)	Boden (49)	Boden (51)	Älvsbyn (35)

Figur 2: Resultat av Svenskt Näringslivs rankning av lokalt företagsklimat avseende Piteå kommun samt den bäst rankade kommunen i Norrbotten för år 2020–2025. Källa: Svenskt Näringsliv. Figur framtagen av rapportförfattarna.

Syna undersökningen Bästa Tillväxt mäts enligt tre värden: andelen företag som har en omsättningsökning över fem (5) % mellan de två senaste redovisningsåren, andelen företag som ökat antalet anställda mellan de två senaste årsredovisningarna och andelen företag som går med vinst enligt senaste årsredovisningen. Enligt näringslivsprogrammet ska måluppfyllelsen delvis bedömas på Synas undersökning där Piteå kommun ska behålla sin placering. Syna undersökningarna för år 2020–2025 visar att Piteå kommuns rankning försämrats sedan 2022. Av rankningen 2025 placerar sig kommunen sist av länets 14 kommuner.¹³

År	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Piteå kommuns rankning	3	3	3	9	12	14

Figur 3: Resultat av Syna undersökningen avseende Piteå kommun mellan åren 2020–2025. Källa: Syna. Figur framtagen av rapportförfattarna.

Av SKR:s undersökning Insikt 2023¹⁴ framgår det att Piteå kommuns högsta omdöme är för området *bemötande*. Kommunen fick omdömet 84 år 2021, 81 år 2022 och 83 år 2023. Enligt undersökningen är resultatet högre år 2023 i jämförelse med andra kommuner i Sverige. Enligt Näringslivsprogrammet ska måluppfyllelse delvis baseras på att kommunen ska utveckla inom detta område och vara ”sverige bäst”.

¹³ SYNA, Bästa Tillväxt 2025 – alla kommunernas placering, [Bästa Tillväxt 2025 - alla kommunernas placeringar](#) | SYNA hämtad 2026-02-04.

¹⁴ Löpande Insikt 2023, Uppföljning av kommunens service (NKI)

Vidare ska Näringslivsprogrammet delvis basera dess måluppfyllelse på antalet nystartade företag/antal invånare. Enligt uppgifter från Kolada som redovisas i figuren framgår det att antalet nystartade företag ökat till 2022 men har sedan 2022 minskat. Av beskrivningen i näringslivsprogrammet framgår det dock inte något antal nystartade företag per 1000 invånare. Av figuren nedan framgår att antalet nystartade företag per invånare varit runt 10 senaste åren.

År	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Piteå kommuns	8,9	10,7	11,1	9,2	9,2	-
Riket	11,7	12,4	11,5	10,3	11,0	-

Figur 4: Antal nystartade företag delat med antalet tusen invånare, 16–64 år, föregående år. Källa: Kolada, 2025. Figur framtagen av rapportförfattare.

I Näringsprogrammet framgår det även att utvecklingen av nystartade företag ska vara bidragande nyckeltal till entreprenörskap. Enligt figuren ovan har Piteå kommun något lägre antal nystartade företag/1000 invånare än rikssnittet.

Uppföljning ska, enligt Näringslivsprogrammet, ske löpande genom dialoger, företagskontakter och interna möten. Löpande och årligen ska uppföljning göras kring sponsring och projekt till kommunstyrelsen. Det framgår ej vem som ansvarar för olika delar av uppföljningen, vid vilka tidpunkter som gäller för vilka uppföljningar och inte hur resultat ska kopplat till aktiviteter eller resurser. Azets har under granskningen efterfrågat genomförda uppföljningar inom Näringslivsprogrammet men har inte delgivits några.

Program för etableringar

Under 2022 beslutade kommunfullmäktige att anta Program för etableringar¹⁵ som ska betraktas som komplement till Näringslivsprogrammet. Programmet beskriver grundförutsättningar som gäller vid arbete med externa etableringar och är vägledande i det prioriteringsarbetet som löpande sker i samband med externa prospekt. Programmets övergripande syfte är att bidra till att kommunen uppnår befolkningsmålet. Därutöver ska programmet även stödja de övergripande mål om mångfald, jämställdhet och hållbarhet samt att Piteå ska vara en attraktiv ort för företagande och vara Sveriges barnvänligaste kommun.

Av programmet framgår två (2) specifika mål för etableringsarbetet för 2026:

- Att attrahera ytterligare 500 nya arbetstillfällen inom tjänstesektorn. Syftet med målet är att förbättra branschbalansen.
- Att attrahera ytterligare 300 nya arbetstillfällen till Haraholmens Industriområde kopplat till den gröna industriella omställningen.

¹⁵ Antagen av kommunfullmäktige 2022-06-20 §85 Dnr: 22KS270

Vidare framgår det av programmet en lista på prioriteringsgrunder för eventuella prospekt. De prospekt som uppfyller minst en men helst flera prioriteringsgrunder anses ge bäst effekt för Piteå.

- Prospekt som tydlig stärker förutsättningarna för befintliga näringslivet
- Prospekt som förbättrar branschbalansen
- Prospekt som underlättar inträdet på arbetsmarknaden för grupper/individer som har särskilt svårt att få arbete
- Prospekt som, på ett optimalt sätt, nyttjar befintliga infrastrukturella förutsättningar i form av mark, el, vatten, logistik etc. och samtidigt skapar stor nytta i Piteå genom många nya arbetstillfällen, inflyttning etc. Det ska finnas en rimlig balans mellan t.ex. den yta och el som tas i anspråk i relation till hur många arbetstillfällen som skapas.
- Prospekt som tydligt bidrar till att Piteå eller regionens självförsörjningsgrad stärks.

Mål och uppdrag – Strategisk plan 2025–2027

Av kommunens strategiska plan för 2025–2026¹⁶ framgår att näringslivet ingår i samma strategiska område som utbildning och arbete. Enligt planen har det strategiska området utbildning, arbete och näringsliv uppfyllts i hög grad under samtliga år 2019–2023. Som nyckeltal redovisas bland annat Svenskt Näringslivs ranking, Synas undersökning *Bäst tillväxt*, antal nystartade företag per 1 000 invånare samt NKI Insikt.

I den omvärldsanalys som presenteras i den strategiska planen lyfts näringslivets förutsättningar och näringslivsklimatet fram som centrala faktorer för fortsatt tillväxt och för att kommunen ska kunna fullgöra sitt välfärdsuppdrag. Av internbudgeten framgår även att budgeten för 2025 har minskats med närmre 40 %, där posten för näringsliv har reducerats från 33 925,4 tkr år 2024 till 20 466,2 tkr år 2025. Av konsekvensbeskrivningen framgår att de minskade eller ej beviljade anslagen för 2025 kan komma att leda till att etableringsarbetet uteblir och att arbetet ”fortsätter i sin nuvarande form med fördröjd takt för resurser att övergå till mer proaktivt arbete”¹⁷.

7.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **inte finns** fastställda mål och strategier för näringslivsarbetet samt att näringslivsarbetet **inte bedrivs** i enlighet med mål och beslut. Vidare bedömer vi att det **inte finns** beslut om uppföljning av resultat av näringslivsarbetet.

Bedömningen utgår från att det näringslivsprogram som antogs 2020 upphörde att gälla den 31 december 2024 och att ett nytt program ännu inte har fastställts. Bedömningen baseras

¹⁶ Fastställd i kommunstyrelsen 2024-06-10 §175

¹⁷ Strategisk plan 2025-2027 och internbudget 2025 för Kommunstyrelsen(25KS112-4), s.6.

även på att näringslivsavdelningens mål och uppdrag samt den strategiska planen 2025–2027, där mål för området framgår. Målen är dock övergripande formulerade och saknar i flera fall tydliga kriterier för uppföljning. Vidare framgår att uppföljningen av näringslivsavdelningens arbete ska ske utifrån de områden och nyckeltal som identifierades i det tidigare Näringslivsprogrammet. Eftersom programmet har upphört att gälla och ett nytt inte har tagits fram saknas ett aktuellt styrdokument som grund för uppföljningen.

7.3 ARBETE MED REKOMMENDATIONER FRÅN TIDIGARE GRANSKNING

Azets¹⁸ granskade 2020 kommunens näringslivsarbete. Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen bedrev en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsverksamheten. Den sammanfattande bedömningen från den tidigare granskningen var att kommunstyrelsen till viss del bedrev en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsverksamheten. Granskningen lämnade ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen.

Piteå kommun har inom ramen för denna granskning skriftligen redogjort för hur rekommendationerna från 2020 års granskning har hanterats och/eller genomförts. Vid granskningstillfället har inget arbete med rekommendationerna genomförts utan kommunen har endast påbörjat arbetet med dessa. Nedan redovisas rekommendationerna från den tidigare granskningen samt en beskrivning av hur kommunen har påbörjat sitt arbetat med dessa.

Rekommendation att kommunstyrelsen ska utveckla den kommunala strategin för näringslivsarbetet, tydliggöra styrning, ta fram handlingsplaner etc.

Av kommunikation med Piteå kommun framgår att ett nytt näringslivsprogram är under framtagande och att det i det nya programmet kommer att finnas en tydligare inriktning och styrning. Enligt dokumentationen ska programmet även omfatta årliga handlingsplaner. Beslut om det nya näringslivsprogrammet planeras att fattas av fullmäktige under andra kvartalet 2026. Azets har inte delgivits information om innehållet inom ramen för denna granskning.

Rekommendation att kommunstyrelsen tydliggör ansvar och roller

Enligt dokumentation och intervjuer är näringslivsavdelningens arbete under omstrukturering i syfte att renodla verksamheten. Omstruktureringen genomförs bland annat för att tydliggöra ansvar och roller inom avdelningen. Av intervjuer och dokumentation framgår att omstruktureringen innebär att avdelningen kommer att minska i storlek samt få en mer specialiserad inriktning. Det finns även en ambition att tydliggöra samarbetet mellan de kommunala bolagen och näringslivet. Omstruktureringen planeras att genomföras under första kvartalet 2026. Vidare framgår det av intervjuer att kommunen har påbörjat en rekryteringsprocess för en ny chef till näringslivsavdelningen.

¹⁸ Vid den tiden KPMG

Rekommendation att kommunstyrelsen tar ett större/tydligare ansvar i näringslivsfrågor

Av dokumentation och intervjuer framgår att kommunen under fjärde kvartalet 2025 har tillsatt en utvecklingschef med näringslivsfokus. Vidare framgår att ett första möte genomfördes i december 2025 med ett trettiotal chefer inom kommunen vars verksamheter har koppling till näringslivsfrågor.

I Näringslivsprogrammet tydliggöra:

Vilka mått/aktiviteter som gäller för samtliga nyckeltal

Av dokumentationen framgår att det nya näringslivsprogrammet kommer att knytas till mätbara mål, strategier och årliga handlingsplaner. Det framgår även att förankringsarbetet, både internt och externt, genomförs under första kvartalet 2026 och att programmet förväntas beslutas av kommunfullmäktige under andra kvartalet 2026.

Vilka insatser eller dyl. som avses göra för att uppnå det fastställda målet

Av dokumentationen framgår att det nya näringslivsprogrammet kommer att gälla för perioden 2026–2030 och, som tidigare nämnts, att programmet kommer att kopplas till årliga handlingsplaner. Vidare framgår att programmet lägger stor vikt vid att förbättra företagsklimatet samt tydliggöra inriktningen på utveckling av befintliga företag i kommunen.

Vilken roll de kommunala bolagen har i programmet

Av dokumentationen framgår att det nya näringslivsprogrammet kommer att innehålla ett avsnitt som beskriver relationen och samarbetsformerna mellan politik, ledning, berörda förvaltningar och de kommunala bolagen. Vidare framgår att de kommunala bolagen har en central roll i arbetet med företagsutveckling och att de även ingår i den Task force som har etablerats.

Att uttala/specificera mål för näringslivsavdelningen

Av dokumentation och intervjuer framgår att en brist i det tidigare näringslivsprogrammet var avsaknaden av enkla och uppföljningsbara mål samt avsaknaden av årliga handlingsplaner. Enligt dokumentationen ska detta ingå i det nya näringslivsprogrammet. Vidare framgår att de mätbara målen bland annat ska omfatta personer i arbetsför ålder samt nya arbetstillfällen inom olika sektorer.

7.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att de rekommendationer som lämnades vid granskningen 2020 **inte genomförts**.

Bedömningen bygger på att Piteå kommuns näringslivsprogram slutade gälla 2024 och ett nytt program har ännu inte beslutat. Vidare framgår det av skriftlig redogörelse och

intervjuer att kommunen just nu genomför omstrukturering av näringslivsavdelningen och kommunens näringslivsarbete. Vi ser positivt på att ett nytt, mer omfattande näringslivsprogram är under framtagande samt att kommunen genomför omstrukturering för att tydliggöra roller och ansvar inom kommunens verksamhet samt gentemot bolagen.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen bedriver en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsarbetet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte bedriver en ändamålsenlig styrning och uppföljning av näringslivsarbetet.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra den övergripande strategin för näringslivsarbetet inklusive tydliga mål och uppföljning.
- Säkerställa att ett nytt Näringslivsprogram antas.
- Fastställa tydlig och dokumenterad ansvarsfördelning för näringslivsarbetet, inklusive definierade roller, mandat och processer.
- Säkerställa att uppföljning av näringslivsarbetet genomförs årligen.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Sara Viljsson

Verksamhetsrevisor

Filippa Wirmén

Verksamhetsrevisor